

DE REFORMATIE

Weekblad tot ontwikkeling van het Gereformeerde leven

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijtendijk, Dr K. Dijk, Dr V. Hepp en Dr B. Wielenga

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; J. van Andel, 's-Gravenhage; N. Baas, Amsterdam; Prof. Dr H. Bavinck, Amsterdam; Dr Henry Boets, Grand Rapids, Mich., N.A.; Dr Job. C. Breen, Amsterdam; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Dr W. G. Harrenstein, Medan; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Almelo; Dr J. G. Kuntz, Arnhem; Dr H. W. Laman, Aasen; Dr C. Linderboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, Den Haag; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Prof. Dr J. Ridderbos, Kampen; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Groningen; J. Schouten, Rotterdam; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thijss, Meppel; Dr H. W. van der Vaart, Smit, 's-Graveland; Dr D. H. Th. Vollenhoven, Oostkapelle; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Anna-Jacoba-Polder; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Dr. V. HEPP, Paul Krugerstraat 55, Watergraafsmeer.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58. — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitend. en Ned-Indie f7.50 (voor Amerika \$3) p. jaar.
Advertentieën: 35 ct. p. regel. Familieberichten 25 ct. p. regel.

INHOUD: Predikantstractementen. — Uit de Schrift: Paascheest en Mystiek (Filippenzen 3:10, 11). — Kerkelijk Leven: De Jeugdonderling, De Huismans en de persiformatie: Prof. Warfield; Kerkeraadstonden. — Uit het Politieke en Sociale Leven: Een Synodale uitspraak III. — Literatuur en Kunst: „Dichtkunst“ zonder kunst. — Uit de Buitenlandsche Kerken: De Gereformeerde Kerken in Centraal-Europa I. — Perschoon. — Stemmen uit onze Kerken. — Correspondentie. — Kerkenieuws.

PREDIKANTSTRACTEMEN.

Hoe jammer eigenlijk, om te moeten schrijven over predikantstractementen. Gaarne zou men zich hier willen losmaken van de werkelijkheid en zich een predikant denken, vrij van de stoffelijke behoeften.

Maar dat kan nu eenmaal niet. Een predikant heeft ook stoffelijke behoeften, moet eten, wonen, zich kleeden, heeft behoefte aan lectuur van tijdschriften en couranten, moet studieboeken kunnen gebruiken. Een deel van het kerkgaand publiek van onzen tijd vraagt van hem licht over allerlei quaesties, politieke heden ten dage minder wellicht dan sociale, wil gaarne als predikant een man van ontwikkeling op het gebied der kunst, een man van zekere letterkundige belezenheid.

Hoe meer de predikant voor zichzelf het „humanum nil a me alenum puto“ realiseert, hoe beter predikant hij is.

Maar dan dient hij ook te hebben wat hij voor zijn levensonderhoud behoeft. Hoe kunnen we nu bij benadering komen tot het vaststellen van hetgeen voor het levensonderhoud nodig is?

Daar het predikantsambt een geestelijk karakter heeft, moeten wij ter zijde stellen loon-bepalende factoren, die in 't economisch leven maatgevend zijn. Bezoldiging naar praestatie is uitgesloten, zoowel kwalitatief als kwantitatief. De wet van vraag en aanbod blijft buiten rekening. Het Taylorstelsel kan niet worden toegepast.

Blijft alzo nog tweeërlei maatstaf: de levensbehoefte en de gelijkheid van levenspositie met anderen.

Deze beide willen we bespreken.

In de eerste plaats de levensbehoefte. Dit is een moeilijk punt, want wie zal zeggen waarmede iemand toekan, wat iemand noodig heeft om door 't leven te komen zonder zorgen?

Een objectief criterium ontbreekt. Onlangs las ik in het Weekblad voor gymnasiaal en middelbaar onderwijs een berekening van een leeraar, die tot het resultaat kwam, dat hij voor zich, zijn vrouw en twee kinderen (11 en 8 jaar) en de dienstbode per dag alleen voor voeding noodig had f7.—, dat is dus f2555.— per jaar, en hij concludeerde dat met een tractement van f8000 niets extra's kon geschieden. Als dit een algemeen opgaande maatstaf was, zou het er, voor onze predikanten niet alleen, al heel bedroeflijk uitzien. Maar misschien heeft deze leeraar geen zeer zuinigen aanleg. Het is toch ontegenzeggelijk waar, dat met overleg en voorzichtig huishoudelijk beheer de een met hetzelfde geld veel meer kan doen dan een ander. Er is natuurlijk een minimum levensbehoefte, waar men vooral in dezen tijd, nu zoovele eerste levensbehoeftigheden zoo hoog in prijs zijn, onmogelijk onder kan gaan. Maar wat tuit noodzakelijk minimum is, kan niet in cijfers worden uitgedrukt. Het is voelszins een quaestie van geheel individueelen aard.

Een beteren maatstaf geeft de levenspositie.

In het algemeen kan worden uitgemaakt tot welken levenskring een predikant moet geacht worden te behooren en met wie hij op één lijn kan worden gesteld, wat de standaard van zijn levensonderhoud betreft.

De gestudeerde stand, waartoe de predikant behoort, heeft zekere eischen van woning, kleeding en algemeene levenspositie. En dan mag, wat dezen stand betreft, de predikant in de

grootte stad op één lijn worden gesteld met b.v. den rector van een gymnasium, den directeur van een hogere burgerschool en den hoofdamblenaar. Het tractement, dat deze genieten, kan dus aangenomen worden als maatgevend. Of dit met het oog op de huidige levensbehoeftigheden voldoende is, blijve thans buiten beoordeling. We mogen echter dezen maatstaf als objectief juist aannemen.

De moeilijkheden zijn hiermede echter niet opgelost. Want slechts enkele onzer predikanten staan in groote steden, waar deze maatstaf kan geacht worden te gelden en... kan worden gerealiseerd.

Veel meer bezwaar levert de tractementsquaestie ten plattelande en in de kleinere steden. In de kleinere steden is de gemeente vaak in het geheel niet in staat om — al is het dan naar evenredigheid verlaagd — tractement te betalen, wanneer men op het voorbeeld der Rijksregeling een percentage voor lagere gemeente-klasse aftrekt. Deze regeling stelt voor aftrek een percentage van 4 pct. voor de gemeenten tweede klasse en van 8 pct. voor die der derde klasse. Deze aftrek vindt niet algemeen bijval. De bovengenoemde leeraar sprak in zijn stuk in het mede vermelde weekblad van „de 8 procent-vloek“. Dit drukt — hoewel misschien ietwat sterk geaccentueerd — zeker misnoegen uit over het aanvaarden van een verschillenden maatstaf, naar gelang van den aard der woonplaats. Zeker is, dat niet altijd opgaat, dat een kleinere gemeente ook een goedkooper leven mogelijk maakt. En we mogen dan ook ongetwijfeld met deernis denken aan de ontberingen van velen, voor wie we toch een bestaan zonder bange zorgen als een eisch voor een opgewekte vervulling hunner schoone roeping moeten stellen.

Niet het minst geldt dit voor het platteland.

Geen verkeer te hebben met hen, die op een gelijk cultuurpeil staan, zal in zeker opzicht een gemis zijn. Hoeveel moeilijkheden levert de opvoeding der kinderen. En dan het tractement. De dorpsnotabelen zijn den predikant in inkomsten verre vooruit. Het hoofd der school geniet een hooger wedde. Helaas, de bronnen zijn er niet om het salaris op te voeren. Of — wat erger is — de gemeente staat ernstig begripend, soms ongevoelig tegenover. Zoo wordt er in stilte geleden; veel levensvreugde derven zij, die toch ook voor moeten gaan in het beleven van het woord der Heilige Schrift: „Verblijdt U te aller tijd“. Pijnlijk toch voorwaar is het, te moeten afhangen van de gunst der menschen, die Zondag aan Zondag beoordeelen of het preken wel zoo is, dat zij hun gave voor den kerkedienst en het onderhoud der predikanten met liefde offeren kunnen. De predikant kan dan bezwaarlijk de gemeente opwekken tot milde bijdragen, zonder het grievend gevoel een „oratio pro domo“ te houden.

Toch is het een hoog belang, een belang voor de zaak van Gods Koninkrijk van veel beteekenis, dat onze predikantenstand ook in levenspositie een plaats der eere inneemt. En het is noodzakelijk, dat in onze kerkelijke samenleving daarop veel meer de nadruk wordt gelegd. Zodoende zal de publieke opinie krachtiger doorwerken en ertoe leiden met liefde en ijver voor des Heeren Kerk de oplossing te zoeken van de moeilijkheden.

Ook met het oog op de toekomst is het noodzakelijk voorziening te vinden in het levensonderhoud onzer predikanten. Want het gevaar is niet uitgesloten, dat jonge lieden worden teruggehouden van het zich wijden aan het predikantsambt, wanneer zij weten dat hun dit een leven van zorgen voorbereidt.

Voor al doet zich dit voor bij jonge mannen uit beter levenspositie. Onze tijd drijft veelal naar het technische, en het materiele is bij de keuze van een levensroeping van toenemend gewicht. Dit geldt ook voor de ouders, die zich voor de vraag stellen: mag ik mijn zoon laten opleiden voor een werkring, waarin hem een leven van ontbering wacht? Uit het geloof is dit niet. Wanneer er een geringer

aantal jongelingen de theologische studien kiest, zal dit ook wel liggen aan de ouders. Zijn er ook, die zich geroepen achten een hunner zonen den Heere te wijden voor Zijn dienst? Zijn Elkana en Hanna velen ten voorbeeld?

Maar dan moet ook harerzijds de gemeente den drang gevoelen voor het leven der predikanten het hune te offeren.

We mogen niet wachten tot de nood aan den man komt, maar we moeten zoeken naar de beste middelen om het mogelijk te maken voor de Kerk dienaren te krijgen, die in hun geestelijk ambt een levensbestaan vinden, los van de belemmering der stoffelijke zorgen.

We mogen niet van anderen opofferingen vergen, die we zelve ons niet getroosten. We vragen veel van den predikant. Maar maken we het hem wel mogelijk te bieden wat we van hem vragen?

Het is ongeoorloofd van den predikant te eischen, dat hij uit het geloof zal leven, en niet tevens te zorgen, dat zijn geloof door onzen steun wordt verwezenlijkt.

Mr. A. J. L. VAN BEECK CALKOEN.

UIT DE SCHRIFT.

Paascheest en mystiek.

Opdat ik Hem kenbe en de kracht Zijner opstanding en de gemeenschap Zins liden, Zin dood gelijkvormig wordende.

Of ik eenigzins moge komen tot de wederopstanding der dooden.
Filippenzen 3:10, 11.

Paascheest ligt weer achter u.

Hoe hebt gij het gevierd?

Heeft het verheffend op uw zieleven gewerkt?

Bovenal: heeft het u verinniging gebracht?

Heeft het de intimiteit tusschen uw Heiland en u verhoogd?

Zijt gij er door gevorderd in heilige mystiek?

Feest en mystiek schijnen niet zelden op gespannen voet met elkander te verkeerden.

Verlangend wordt door het christenhart soms naar het naderend Paschen uitgezien.

Het heeft er behoefte aan zich in vreugde te laten gaan.

Het belooft er zich zooveel inzameling van levenskracht van.

Het stelt zich zoo gaarne voor, dat het zijn genieting niet op zal kunnen.

Het hoort zich al juichen: De Heere is waarlijk opgestaan en ik heb door het geloof Hem gezien. Het was mij als stond Hij voor mij. Als greep ik Zijn voeten en aanbad Hem.

Maar o, wat valt dit gewoonlijk tegen.

Over wat wreede ontuchtering heeft dan uw hart te klagen.

Paschen is voorbij, zoo zucht ge. Maar mij bracht het geen zegen. Ik trok het feestkleed aan. Ik dacht, dat de feeststemming over mij kwam.

Doch de nawerking is bij mij zoo gering.

Ik voel mij zoo leeg.

Zoo angstig leeg.

Het christelijke feest lijkt niet bevorderlijk aan de christelijke mystiek.

Beide stellen zoo geheel andere eischen.

Het feest kan alleen aarden in de gemeenschap der menschen en in de buitensfeer van het leven.

Wie viert er feest in alleenheid?

Wie sluit zich om rechte feestvreugde te smaken op in zijn kamer?

Neen, gij roept uw vrienden en geburen te zamen en noodt: Weest blijde met mij.

Bij een feest behooren zoal niet palmtakken, dan toch op z'n minst stralende gezichten.

Op onze christelijke feesten vergapen we ons niet aan bloemenpracht. Maar hoe sober gij het